

obljubljenega mu reda Marije Terezije.¹⁾ — Gotovo ni, ali je bil Vega oženjen. Kaučič pravi, da izpričuje neko poročilo dunajske policije, da je bil. Meni se vidi ta trditev malo prenegla. — Še nekaj! Na strani 57. omenja pisatelj prizora, ko odhaja mladi Juri v šolo, in pravi, da je stal pred hišo voz, v katerem je bil vprežen konj. Ta voz naj bi peljal Jurja v Ljubljano. Poznamo lego zagoriške vasi, pozna jo tudi Kaučič. Pritegnil mi bo, ako trdim, da Vege niso peljali z vozom v Ljubljano. Še danes, po stopetdesetih letih ne dobite v Zagorici konja, in to tudi pri imovitejših kmetih ne, ker sploh ondi ni svet za to, da bi vozili s konji. Na istem mestu piše pisatelj, da je oče peljal Jurčeta v šolo! Če se ne motim, je umrl Vegov oče leta 1760., tedaj je bil Jurče 7 let star. Jako pa dvomim, da bi bil že v tej starosti odšel v šolo! —

Knjigo krasijo lepe vinjete in lepe podobe: Vegov portret s podpisom (stran 2.); Vegov rojstni dom, po fotografiji gospoda Matevža Terpina (stran 7.); prizor po predaji Belega grada, risal Blaas (stran 13.); boginja vojne zgodovine, fresko-slika Rahla (stran 33.); Vegov grb (stran 34.); Zajčev osnutek za Vegov spomenik v Ljubljani (stran 38.); podoba Frat. Davida Rutschmanna, imenitnega fizika XVIII. stoletja (stran 42.); Vegov doprnski kip v nadnaravni velikosti nad vhodom v novo realčno poslopje v Idriji, izklesal gosp. Martin Bizjak (str. 49.).

Navdušeno pisano in s slikami lično opremljeno knjižico priporočamo prav toplo v nakupovanje našim razumnikom, zlasti še srednješolski mladini, kateri kaže Vegov životopis, kaj lahko postane mož, ki vestno uporablja svoje duševne darove.

A. Pirnat.

Talije, ki jo izdaje „Goriška tiskarna“ A. Gaberščka in jo ureja gosp. Fr. Govekar, je izšel 16. snopič. Snopič obsega burko-enodejanko „V medenih tednih“, pisal Friderik Gustav Triesch.

Smeri našega pravopisa in pravorečja. Spisal prof. dr. Jos. Tominšek. Ponatisk iz „Slovana“ 1904. Založil pisatelj. Cena tej brošurici, ki se dobiva v knjigarni L. Schwentnerja v Ljubljani in ki jo v nakupovanje toplo priporočamo, ker se nahaja v njej premnoga vpoštevanja vredna misel, znaša 50 h.

Lepopisne vaje. Navodilo za pisanje brez lineature. I. zvezek. Sestavil Janez Levec. Založba Ig. pl. Kleinmayra & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena 2 K. — To je zopet lep napredek v naši pedagoški literaturi. Zvezek v obliki 21/29 cm šteje 81 strani ter ima nastopno vsebino: A. Splošne predvaje za urjenje pisnih ustrojev, namreč lakti, zapestja in prstov, ter obenem vaje pisnih elementov. B. Predvaje za male črke. C. Predvaje za velike začetne črke. Č. Trije učni poizkusi. D. Genetiški red in sestavine male in velike abecede. E. Dodatek nekaterih vaj za II. razred. F. Podrobni učni načrt za osemrazredne ljudske šole. G. Pregled šolskih zvezkov ljubljanskih ljudskih šol. Že v začetku XIX. stoletja je odlični reformator Castair osnoval svoj sistem večinoma na začetnih predvajah. Njih namen je, da se že od početka vadi laketa lahkega gibanja, kar je posebno važno za poznejšo hitro in vendar lepo pisavo. Izvajati jih je ob popolnem ravnem držanju trupla, ker le tedaj se more laketa neovirano premikati od leve proti desni in otroci

¹⁾ Nam se vidi samomor Vegov popolnoma verjeten. Da so možu, ki je v svojem življenju toliko delal, toliko trpel in skusil, opešali naposled živci, je popolnoma umevno. In kaj je pogosteje vzrok samomorū nego bolni živci? — Saj ni Vegova slava menda zaradi tega nič manjša, ako priznamo to!

Uredništvo.

se že od početka navadijo pravilnega sedenja. Ker se prsti zase nič ne gibljejo, ampak le nalahko drže pero, ne bodo ključili kazalca, kar je silno kvarno pri začetnikih glede pisave. Splošne predvaje brez vsake lineature so tudi najboljši navod k početnemu risanju, ker otroci se navadijo prostih, pogumnih potez, posebno če se vaje taktirajo. V navodilu je pri vsaki vaji taktiranje razloženo. Prav dobro poudarja izdajatelj: „Glavna stvar ni toliko oblika črk, ampak vaja roke v pravilnih in spretnih gibljajih.“ Pisava postane vsled tega gibčna in pravilna ter sposobna za vsakdanje življenje. Pri dosedanem lepopisnem pouku so se učenci večinoma le učili kopirati lepe poteze, zato so pa tudi pri narekovanju, če je bilo treba nekoliko hitreje pisati, opustili vse lepopisne predpise in vsak je po svoje mazal, kakor je vedel in znal. Največ se je pri taki metodi izcimila dvojna pisava, in sicer neka paradna za lepopisno uro in pa — nerazločna ter neokretna za navadno rabo. To je posledica, ako se premalo pazi na pravilno gibanje in izurjenost roke, potem se ukorenini krčevito držanje peresa in neokretno potezanje.

Navodilo, ki je vsega priporočila vredno, se naslanja vobče na Castairjeve nauke, kaže nam pa tudi mnogo izvirnega kot plod mnogoletne lastne prakse. Želimo, da bi obljubljeni II. zvezek za višje razrede prav kmalu izšel v zmislu od deželnega šolskega sveta odobrenega podrobnega učnega načrta, ki je objavljen na koncu I. zvezka. Glede šolskih zvezkov pa bi želeli, da bi bila razpolovitev na zvezkih brez lineature ob kraju zaznamenovana s pikami, ker učenci, posebno začetniki — to le težko sami pogode.

—a—

Letopis Matice srpske. Knjiga 223. i 224. Sveska I. i II. za godinu 1904. U Novom Sadu. Izdanje Matice srpske. 1904, v. 8°, 248 strani — Vsebina tega imenitnega letopisa je večinoma posvečena zgodovinskim razpravam. Na čelu je spis: Vaskrs države srpske, političko-istorijska studija o prvom srpskom ustanku 1804 do 1813 „Stojana Novakovića“. (1.—109.) — Na četrtem mestu jo tiskana razprava: „Odnosaji izmegju Srbije i Ugarske (1331—1355.) (Svršetak.) Spisal Peter Marković. Na petem mestu so: „Prilošci istoriji Srba u Ugarskoj krajem XVII. i početkom XVIII. veka. Spisal Jovan Radonić. (189.—220. str.). Bolj zanimiva sta dva spisa, ki zavzemata v knjigi drugo in tretje mesto. Prvi objavlja (str. 109.—113.) nekaj iz pesniške ostaline Branka Radičevića. Rokopis je hranil gosp. A. Hadžić, ki ga je dobil pred mnogimi leti od dra. Branka Stefanovića. Uredništvo obeča, da izide ostali del ostaline — in ta je velik — v „Brankovem kolu“. Letopis objavlja krasno pesem, ki je objavljena v različnih izdanjih, v celini, kakor je ohranjena v ostalini. Naslov ji je „Kad mladijah umreti“ in v njej toži o svoji slabosti, ki ga je vrgla na bolniško postelj in mu stavlja bližnjo smrt pred oči. Te pesmi se je doslej tiskal le kratek fragment, sedaj se je pa objavila pesem v celoti, seveda še neopiljena, in bode treba večšega komentatorja, da popravi besedilo in izpolni izpuščene besede. Branko Radičević se je rodil 15. marca leta 1824. v slavonskem Brodu. Gimnazijo je izvršil v Sremskih Karlovcih (1836—1841). Potem se je po kratkem odmoru na roditeljskem domu zaradi bolezni učil pravnih nauk v Beču (1845—1848) ter je odšel l. 1849. na Dunaj učiti se zdravništva ter je tamkaj umrl 18. junija 1853. l., 29 let star. — Izdal je tri knjige pesni, 1. in 2. leta 1847. sam na Dunaju, po-smrtne pesmi pa je izdal 1862. leta v Temešvaru njegov oče. On in Njegoš, pesnik „Gorskega venca“, sta bila prva, ki sta odlične vzore umetne poezije napisala v narodnem duhu ter konec naredila klasicizmu v srbski književnosti. Vsebina njegovih pesmi je poezija srca in sanjarske mladosti. Njegove pesmi, posebno priljubljene nežnemu spolu, se dvigajo do popolne lepote. Poseben glas uživa njegov